

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี
Factors affecting research of personnel for The
Office of Disease Prevention and Control 10
Ubonratchathani

จัดทำโดย
นางมุกดา งามวงศ์

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก นายแพทย์दनัย เจียรกุล ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ทำการศึกษาวิจัยและเก็บข้อมูลบุคลากรภายในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ขอขอบพระคุณ ดร.เกศรา แสนศิริวิสุข, นางสาวศิริวรรณ ชุมชุม รองผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี นางสาวอรทัย ศรีทองธรรม หัวหน้ากลุ่มพัฒนานวัตกรรมและวิจัย และนายสมพงษ์ จันทรขอนแก่น หัวหน้าศูนย์โรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม เป็นอย่างสูงที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ขอขอบพระคุณบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานีทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

มุกดา งามวงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การทำวิจัย และปัจจัยที่มีผลต่อการวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำ จำนวน 118 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย และข้อเสนอแนะอื่นๆ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-Square หรือ Fisher Freeman Halton ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61 มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.4 จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.4 ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 46.6 ทำงานอยู่ในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.2 สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผลงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 52.5 ลักษณะของการทำวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัย 1 เรื่อง และทำในลักษณะของการเป็นผู้วิจัยร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.7 สำหรับงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัย 1 เรื่อง และทำในลักษณะของการเป็นผู้วิจัยร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 เหตุผลที่ทำวิจัยมากที่สุด คือ สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ คิดเป็นร้อยละ 29.7 เหตุผลที่ไม่ทำวิจัยมากที่สุด คือ มีภาระงานประจำมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0 ผลงานวิจัยที่ดำเนินการในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) ส่วนใหญ่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.3 และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.3 สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในภาพรวม ด้านความรู้ความสามารถเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.71, SD = 0.973) ด้านแรงจูงใจเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.66, SD = 0.868) ด้านทัศนคติเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.26, SD = 0.483) และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.36, SD = 0.987) ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน กับการทำวิจัยของบุคลากรฯ พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของบุคลากรฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < 0.05)

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
1.3 สมมติฐานงานวิจัย	1
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	2
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.6 นิยามศัพท์	2
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 ความหมายของการวิจัย	4
2.2 ลักษณะของการวิจัย	4
2.3 ประโยชน์ของการวิจัย	5
2.4 ประเภทของงานวิจัย	5
2.5 ขั้นตอนการทำวิจัย	9
2.6 ความสำคัญของการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม	10
2.7 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี	17
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
3.2 พื้นที่ดำเนินการ	21
3.3 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย	21
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	21
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
3.6 ขั้นตอนการศึกษา	22
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	24
4.1 ข้อมูลทั่วไป	24
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย	25
4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย	28
4.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ	30
4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	31
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	33
5.1 สรุปผลการวิจัย	33
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	34
5.3 ข้อเสนอแนะ	35
เอกสารอ้างอิง	36
ภาคผนวก	38

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การแปลผลข้อมูลโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย	23
ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การแปลผลข้อมูลโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย สำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ด้วยสถิติ Chi-Square หรือ Fisher Freeman Halton	23
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี	24
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัย	26
ตารางที่ 4.3 ลักษณะของการทำวิจัย	26
ตารางที่ 4.4 เหตุผลที่ทำวิจัย และไม่ทำวิจัย	27
ตารางที่ 4.5 ผลงานวิจัยที่ดำเนินการในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) กับงานวิจัย ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย	27
ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี	28
ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน กับการทำวิจัยของบุคลากรฯ	32

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

18

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข ระยะ 20 ปี ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ การบริการเป็นเลิศ บุคลากรเป็นเลิศ และบริหารเป็นเลิศด้วยธรรมาภิบาล ซึ่งการพัฒนางานวิจัยและองค์ความรู้ด้านสุขภาพเป็น 1 ในโครงการตามแผนระบบธรรมาภิบาล และมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ งบประมาณวิจัยที่เพิ่มขึ้น และผลงานวิจัย/R2R ที่มีการเผยแพร่ให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์

กรมควบคุมโรค เป็นหน่วยงานที่มุ่งเน้นการเป็นผู้นำด้านวิชาการและเทคโนโลยีการป้องกันและควบคุมโรคของประเทศและระดับนานาชาติ โดยหนึ่งในภารกิจที่สำคัญคือ การศึกษา ค้นคว้า วิจัย พัฒนาและกำหนดมาตรฐานทางวิชาการและเทคโนโลยีตลอดจนการพัฒนาบุคลากรด้านป้องกันควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพ การดำเนินงานวิจัยของกรมควบคุมโรคที่ผ่านมา จะดำเนินการผ่านระบบของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การวิจัยการควบคุมโรคและภัยสุขภาพ พบว่า ปี พ.ศ. 2552-2562 โครงการวิจัยที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณมีประมาณครึ่งหนึ่งของโครงการที่เสนอ และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องจากโครงการส่วนใหญ่เป็นการวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้าง/สะสมองค์ความรู้ด้านวิชาการ เป็นโครงการขนาดเล็ก และเป็นการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ยังไม่ตรงกับนโยบายของแหล่งทุนที่เน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพสังคมชุมชน และคุณภาพชีวิตของประชาชน สำหรับผลการดำเนินงานวิจัยของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปี พ.ศ. 2554-2564 มีการดำเนินงานโครงการวิจัยที่ใช้งบประมาณสนับสนุนจากกรมควบคุมโรคทั้งหมด จำนวน 29 เรื่อง โดยผลงานวิจัยมีแนวโน้มลดลงในแต่ละปี อาจเนื่องมาจากแต่ละกลุ่มงานมีภาระงานมาก และยังไม่ให้ความสำคัญน้อย ดังนั้นผู้วิจัยที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มพัฒนานวัตกรรมและวิจัย และมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานผลิตผลงานวิชาการต่างๆ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนางานประจำ และปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านการสนับสนุนการพัฒนางานวิจัยภายในหน่วยงานต่อไป

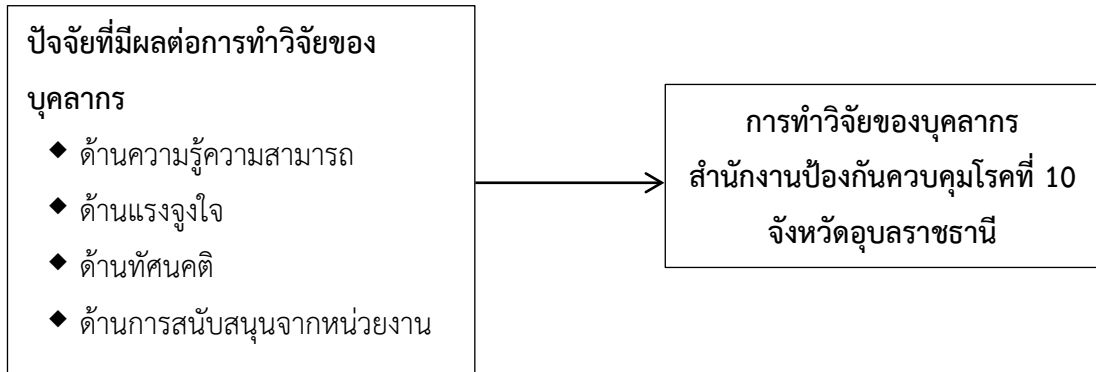
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

1.3 สมมติฐานงานวิจัย

ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านทัศนคติ และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ จำนวน 171 คน ไม่รวมบุคลากรที่ไปช่วยราชการในหน่วยงานอื่น และลูกจ้างโครงการประเภทต่างๆ

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน

- ตัวแปรตาม คือ การทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 งานวิจัย หมายถึง การดำเนินงานตั้งแต่การวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา ช่องว่างองค์ความรู้เพื่อมาจัดตั้งโจทย์วิจัย จากนั้นดำเนินการพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย (research proposal) จากฉบับร่าง (draft proposal) จนเป็นฉบับสมบูรณ์ (full proposal) มีกระบวนการในการทบทวนทางวิชาการ จริยธรรมการวิจัย โดยโครงการวิจัยต้องมีการระบุวัตถุประสงค์ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย (output / outcome / impact) อย่างชัดเจน มีระเบียบวิธีวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชาการและจริยธรรมการวิจัย ตลอดจนสามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายรวมถึงงานวิจัยทั่วไป (Regular research) และงานวิจัยที่พัฒนาจากงานประจำ (Routine to Research)

1.6.1.1 งานวิจัยทั่วไป (Regular research) ประกอบด้วย วิจัยพื้นฐาน (basic research หรือ pure research หรือ theoretical research) วิจัยประยุกต์ (applied research) วิจัยเชิงทดลอง (experimental research) วิจัยกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) วิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) และการวิจัยประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข (health technology assessment) ที่ใช้งบประมาณจากทุกแหล่งทุน ซึ่งไม่รวมงานวิจัยที่ดำเนินการระหว่างการศึกษาเพื่อรับปริญญา

1.6.1.2 งานวิจัยที่พัฒนาจากงานประจำ (Routine to Research) คือ งานวิจัยที่เกิดจากคำถามวิจัย ที่พัฒนามาจากปัญหาที่พบในงานประจำ โดยผู้วิจัยหลักเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำนั้นๆ การวัด และวิเคราะห์ผลของงานวิจัยบ่งบอกถึงการพัฒนาคุณภาพของงานประจำ ผลของงานวิจัยส่งผลต่อการปรับปรุงกระบวนการ และการบริการให้ดีขึ้นตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน

1.6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ สิ่งที่มีผลต่อการทำและผลิตผลงานวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน

1.6.3 การทำวิจัย หมายถึง จำนวนงานวิจัยที่บุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งหมด และดำเนินการในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 - 2563)

1.6.4 บุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ทั้งที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ซึ่งไม่รวมถึงบุคลากรที่ไปช่วยราชการในหน่วยงานอื่น และลูกจ้างโครงการประเภทต่างๆ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบสถานการณ์การทำงานวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

1.7.2 ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อจะได้นำมาพัฒนาและผลักดันให้บุคลากรผลิตผลงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 ความหมายของการวิจัย
- 2.2 ลักษณะของการวิจัย
- 2.3 ประโยชน์ของการวิจัย
- 2.4 ประเภทของงานวิจัย
- 2.5 ขั้นตอนการทำวิจัย
- 2.6 ความสำคัญของการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม
- 2.7 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการวิจัย

การวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ที่เป็นระบบ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในปัจจุบันนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้มากมาย ดังนี้

ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์ กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการศึกษาค้นคว้าความจริง ความรู้ที่เราสงสัย เพื่อหาคำตอบหรือข้อเท็จจริงที่ดำเนินไปอย่างมีระเบียบและเป็นที่ยอมรับกันในทางวิชาการด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้องต่อปัญหาที่ตั้งไว้

ประทุม ฤกษ์กลาง กล่าวว่า การวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ข้อเท็จจริงเพื่ออธิบายปัญหาข้อข้องใจของปรากฏการณ์ต่างๆอย่างมีระบบระเบียบ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้คำตอบที่น่าเชื่อถือและใช้อ้างอิงได้ทั่วไป

วิรัช กลิธตันกุล กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการค้นคว้าหาความจริงภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ อย่างมีระบบตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (scientific method) เพื่อประโยชน์ในการอธิบายหรือคาดการณ์ล่วงหน้า (explanation or prediction)

มาเรียม นิลพันธุ์ การวิจัยคือกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบเชื่อถือได้โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อตอบคำถามการวิจัย ผลที่ได้สามารถนำไปแก้ปัญหาค้นคว้าพัฒนาองค์ความรู้

สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยหมายถึง กระบวนการศึกษาหาความรู้อย่างเป็นระบบ ข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์ต่างๆ ประยุกต์กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบโดยใช้หลักของเหตุผล อ้างอิงหลักการเพื่อหาข้อสรุปและนำไปใช้อย่างเป็นประโยชน์ในการดำเนินการต่างๆ

2.2 ลักษณะของการวิจัย

การวิจัยที่ดี ควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- 2.2.1 การวิจัยเป็นการค้นคว้าที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และความมีระบบ
- 2.2.2 การวิจัยเป็นงานที่มีเหตุมีผล และมีเป้าหมายที่แน่นอน
- 2.2.3 การวิจัยจะต้องมีเครื่องมือ หรือเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2.2.4 การวิจัยจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลใหม่ และได้ความรู้ใหม่ ความรู้ที่ได้อาจเป็นความรู้เดิมได้ในกรณีที่มีผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบซ้ำ

2.2.5 การวิจัยมักเป็นการศึกษาค้นคว้าที่มุ่งหาข้อเท็จจริง เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ หรือพัฒนา กฎเกณฑ์ ทฤษฎี หรือตรวจสอบทฤษฎี

2.2.6 การวิจัยต้องอาศัยความเพียรพยายาม ความซื่อสัตย์ กล้าหาญ บางครั้งจะต้องเฝ้าติดตามผล บันทึกลงอย่างละเอียดใช้เวลานาน บางครั้งผลการวิจัยขัดแย้งกับบุคคลอื่น อันอาจทำให้ได้รับการโจมตี ผู้วิจัย จำต้องใช้ความกล้าหาญนำเสนอผลการวิจัยตรงตามความเป็นจริงที่ค้นพบ

2.2.7 การวิจัยจะต้องมีการบันทึก และเขียนรายงานการวิจัยอย่างระมัดระวัง

2.3 ประโยชน์ของการวิจัย

2.3.1 ช่วยให้ได้รับความรู้ใหม่ ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ

2.3.2 ช่วยพิสูจน์ หรือตรวจสอบความถูกต้องของกฎเกณฑ์ หลักการและทฤษฎีต่างๆ

2.3.3 ช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ ปรากฏการณ์ และพฤติกรรมต่างๆ

2.3.4 ช่วยแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2.3.5 ช่วยการวินิจฉัย ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

2.3.6 ช่วยปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3.7 ช่วยปรับปรุงพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ และวิถีดำรงชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ประเภทของงานวิจัย

2.4.1 แบ่งตามแนวคิดพื้นฐานการวิจัย

2.4.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีได้หมายความว่า การวิจัยประเภทนี้จะมีแต่ปริมาณ วัดกันด้วยจำนวนหน้าของรายงานการวิจัย หรือมีความหมายไปในทางที่ไม่มีคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณหมายความว่า การวิจัยที่เน้นการใช้

(ก) ข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นฐานยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบและข้อสรุปต่างๆ ของเรื่องที่ทำการศึกษาและวิจัย

(ข) ความใช้ได้กว้างขวางทั่วไปของข้อค้นพบการวิจัยประเภทนี้สามารถเป็นงานวิจัย ที่มีคุณภาพดีถ้าสามารถพิสูจน์ได้ว่าให้คำตอบได้ถูกต้องจากการใช้ระเบียบวิธีที่เหมาะสมและข้อค้นพบสามารถนำไปใช้กว้างขวางทั่วไป

2.2.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยประเภทนี้ไม่ได้มีความหมายว่า เป็นการวิจัยที่มีคุณภาพดีตามความหมายที่ใช้กันในชีวิตประจำวัน แต่หมายถึงการวิจัยที่ไม่เน้นข้อมูลที่เป็นตัวเลขเป็นหลัก เป็นการวิจัยที่เน้นการหารายละเอียดต่างๆ ของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา ที่จะก่อให้เกิด ความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องนั้นๆ ข้อมูลหรือข้อค้นพบอาจได้มาจากการสังเกตหน่วยที่ต้องการศึกษา เพียงไม่กี่หน่วย หรือเพียงไม่กี่กลุ่มหรือชุมชน การวิจัยชนิดนี้มิได้มุ่งเก็บข้อมูลที่เป็นหรือสามารถทำให้เป็น ตัวเลขจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ศึกษามาทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อให้ได้คำตอบใช้ได้กว้างขวางทั่วไป

2.4.2 แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.4.2.1 การวิจัยพื้นฐาน (Basic Research) หรือวิจัยบริสุทธิ์ (Pure Research) เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการหาความรู้ใหม่เพื่อขยายความรู้ทางวิชาการเพื่อสร้างทฤษฎีใหม่หรือตรวจสอบทฤษฎี เดิมที่มีอยู่แล้ว

2.4.2.2 การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยมุ่งหวังในการค้นหาความรู้เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือใช้ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจ กล่าวคือเป็นการวิจัยมุ่งเน้นนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติเป็นสำคัญ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

(1) การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือการวิจัยที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการทำงาน และปรับปรุงงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(2) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการวิจัยที่มีการดำเนินงานหลายขั้นตอน นำความรู้ที่ได้ไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ ที่มาไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม รูปแบบ กระบวนการใหม่ๆ

(3) การวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) เป็นการวิจัยที่มุ่งค้นหาความรู้เพื่อใช้ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เช่น ในการดำเนินโครงการ การปรับปรุงโครงการต่างๆ

2.4.3 แบ่งตามขอบเขตของศาสตร์ต่างๆ

2.4.3.1 การวิจัยเฉพาะศาสตร์ ในการแบ่งประเภทการวิจัยตามสาขาวิชานี้ แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

(1) การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ สำหรับกลุ่มวิชาที่จัดเป็นวิทยาศาสตร์ ในที่นี้หมายถึงวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) ซึ่งแบ่งออกได้สองกลุ่มคือ วิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical Science) และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biological Science) วิชาที่จัดกลุ่มเข้าเป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาตินั้น ตัวอย่างเช่น ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา ดาราศาสตร์ ธรณีวิทยา เกษตรศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น ลักษณะการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์นั้น ส่วนมากผู้วิจัยสามารถจะดำเนินการทดลองภายในห้องทดลองได้ง่าย เพราะสิ่งที่นักวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์ทำการศึกษาานั้นเป็นสิ่งของหรือสัตว์ ซึ่งสามารถทำการควบคุมและดำเนินการทดลองได้สะดวกกว่าการทดลองกับมนุษย์

(2) การวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ สำหรับสาขาวิชาที่จัดเป็นกลุ่มสังคมศาสตร์นั้น ตัวอย่างเช่น สังคมวิทยา ศึกษาศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ มานุษยวิทยา เป็นต้น ลักษณะการวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์นั้นมักจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ และมีการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการวิจัยในบางสาขาวิชาด้วย

(3) การวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์ สำหรับสาขาวิชาที่จัดเป็นกลุ่มมนุษยศาสตร์นั้น ตัวอย่างเช่น ปรัชญา ตรรกศาสตร์ ภาษาศาสตร์ นิรุกติศาสตร์ วรรณคดี โบราณคดีและศาสนา เป็นต้น ลักษณะการวิจัยทางด้านมนุษยศาสตร์นั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้นอาจจะเป็นสิ่งของหรือมนุษย์ก็ได้ การวิจัยบางสาขาวิชาไม่อาจจะทำการศึกษาได้ เพราะลักษณะของวิชานั้น มีความสมบูรณ์ในตัว เช่น ตรรกศาสตร์ เป็นต้น

2.4.3.2 การวิจัยสหวิทยาการ ในการดำเนินการวิจัยบางครั้งผู้วิจัยอาจจะต้องการคำตอบจากการวิจัยหลายแง่มุม จึงมีการวิจัยร่วมสาขาวิชาเกิดขึ้น การวิจัยที่มีการดำเนินการร่วมระหว่างสาขาวิชาสองสาขาวิชานั้น เรียกว่า การวิจัยสหวิทยาการ (interdisciplinary research) ตัวอย่างเช่น การวิจัยที่ได้รับจัดสรรทุนวิจัยจากโครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งโครงการวิจัยเหล่านี้เป็นการวิจัยที่ประสานความรู้ระหว่างทางด้าน การศึกษาและทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อหาคำตอบต่อหัวข้อปัญหาในการวิจัย ในกรณีที่งานวิจัยมีการดำเนินงานร่วมระหว่างสาขาวิชาเกินสองสาขาวิชาขึ้นไป เรียกว่า การวิจัยพหุวิทยาการ (multidisciplinary research)

2.4.4 แบ่งตามความเข้มงวดของการควบคุมตัวแปร

2.4.4.1 การวิจัยในห้องปฏิบัติการ

2.4.4.2 การวิจัยสนาม

2.4.4.3 การวิจัยเอกสาร

2.4.5 แบ่งตามเวลาที่ใช้ในการวิจัย

2.4.5.1 การวิจัยแบบตัดขวาง Cross sectional research การวิจัยซึ่งอาศัยรูปแบบการวิจัยสำรวจโดยวางแผนการรวบรวมข้อมูลเพียงครั้งเดียวในช่วงมิติของเวลา ตามปกติ การวิจัยตัดขวางมักได้รับการประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาประชากรที่ขนาดใหญ่ โดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างครั้งเดียวเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร ในความเป็นจริง การวิจัยตัดขวางมีความหมายใกล้เคียงกับการวิจัยสัมพันธ์

2.4.5.2 การวิจัยระยะยาว Longitudinal research การวิจัยซึ่งอาศัยรูปแบบการวิจัยสำรวจโดยวางแผนการรวบรวมข้อมูลหลายครั้งในช่วงมิติของเวลาช่วงห่างของการรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้งอาจกำหนดเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนหรือรายปีก็ย่อมขึ้นกับจุดมุ่งหมายและปัญหาของการวิจัยเป็นสำคัญ อนึ่งการวิจัยระยะยาวยังหมายความรวมถึงการศึกษาแนวโน้ม (Trend study) การศึกษากลุ่มตัวอย่างเดียวหลายครั้ง (Panel study) และการศึกษาหลายกลุ่มตัวอย่างหลายครั้ง (Cohort study)

2.4.6 แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัย

2.4.6.1 การวิจัยเชิงวิเคราะห์

(1) การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ประวัติศาสตร์ (Historical research) เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต (what was?) ประโยชน์ของการวิจัย ชนิดนี้ก็คือ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบันหรือสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ด้วย

(2) การวิจัยเชิงพรรณนา

2.4.6.2 การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เป็นการวิจัยที่เน้นถึงการศึกษา รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน (what is?) ใน การดำเนินการวิจัย นักวิจัยไม่สามารถที่จะไปจัดสร้างสถานการณ์หรือควบคุมตัวแปรต่างๆ ได้ตามใจชอบ การวิจัยแบบนี้เป็นการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และความสนใจต่อการเมือง มีการวิจัยหลายชนิดที่จัดไว้ว่าเป็นการวิจัยเชิงบรรยายได้แก่

(1) การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงสำรวจนั้นผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่ทำการศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของบุคคลก็ได้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะบรรยายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา การวิจัยเชิงสำรวจนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทั้งหมด มาวิเคราะห์เพื่อหาลักษณะส่วนรวมของกลุ่มที่ทำการศึกษา ลักษณะการวิจัยเชิงสำรวจที่นิยมดำเนินการในปัจจุบัน เช่น การสำรวจชุมนุมชนในชนบท การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษา และการสำรวจประชามติ เป็นต้น ผลจากการวิจัยเชิงสำรวจมักนำไปใช้ช่วยในการตัดสินใจ หรือนำไปเป็นความรู้พื้นฐานในการดำเนินงานวิจัยของนักวิจัยในแต่ละกลุ่มสาขา วิชา ในการดำเนินโครงการวิจัยลักษณะพหุวิทยาการ

(2) การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิจัยเชิงความสัมพันธ์นั้นเป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร นักวิจัยทางการศึกษานั้นส่วนมากเมื่อรวบรวมข้อมูลและแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาก่อนแล้ว ก็จะพยายามศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงนั้นๆ ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับปรากฏการณ์นั้นๆ มากขึ้น ลักษณะการวิจัยเชิงความสัมพันธ์ เช่น การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ และการพยากรณ์

(3) การวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ ในการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบนั้น ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบความแตกต่าง ความคล้ายคลึงกันระหว่างสภาพการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะทราบถึงองค์ประกอบหรือตัวแปรที่จะไปส่งเสริมหรือเกี่ยวกับสภาพการณ์หรือปรากฏการณ์ ที่ต้องการศึกษา การวิจัยชนิดนี้พยายามที่จะค้นคว้าหาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลระหว่างตัวแปรต่างๆ ซึ่งกระทำโดยการศึกษาย้อนหลังของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ส่วนมากนักวิจัยจะดำเนินการวิจัยชนิดนี้ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการวิจัย เชิงทดลองได้ เนื่องจากจะทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ที่ถูกทดลอง อย่างไรก็ตามการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์เชิง เหตุ-ผล ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยที่ไม่ได้มีการควบคุมตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา และดำเนินการอย่างระมัดระวัง ดังเช่น การวิจัยเชิงทดลองนั้น ผู้วิจัยควรจะต้องระมัดระวังในการแปลความหมาย และสรุปความผลที่ได้จากการวิจัย

(4) การวิจัยรายกรณี การศึกษาเฉพาะกรณีนั้น สิ่งที่นักวิจัยทำการศึกษาอาจจะเป็นบุคคลคนเดียว กลุ่มบุคคล หรือชุมชนหนึ่งแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ และในการศึกษาดังกล่าว นักวิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของบุคคลหรือชุมชน ประสพการณ์ในอดีต สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อชุมชนหรือพฤติกรรมของบุคคล หลังจากที่ได้วิเคราะห์ความต่อเนื่อง ลำดับเหตุการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบดังกล่าวข้างต้นแล้ว นักวิจัยก็จะเขียนบรรยายลักษณะที่เป็นส่วนรวมของสิ่งที่ตนทำการศึกษาเราจะสังเกตเห็นว่าลักษณะการศึกษาเฉพาะกรณีนั้นมีส่วนคล้ายคลึงกับการวิจัย เชิงสำรวจในบางประการ แต่ก็มีข้อแตกต่างไปก็คือ การศึกษาเฉพาะกรณีนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนจำกัด แต่ตัวแปรที่ทำการศึกษาสำหรับกลุ่มตัวอย่างนั้น ทำการศึกษาหลายด้าน และมีการศึกษาสถานการณ์ต่างๆ อย่างลึกซึ้ง ข้อมูลที่ทำการรวบรวมมักจะเป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะหรือข้อมูลเชิงคุณภาพ การแปลความหรือสรุปผลการวิจัยก็จะจำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มที่ทำการศึกษานั้น สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจนั้นการรวบรวมข้อมูลจะกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกจากประชากรที่ต้องการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนมากกว่าการศึกษาเฉพาะกรณี แต่ตัวแปรที่ทำการศึกษามีน้อยกว่า ผลของการวิจัยเชิงสำรวจก็อาจจะอ้างอิงไปยังประชากรที่ต้องการสำรวจได้

(5) การวิจัยเชิงพัฒนา เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นที่จะนำผลการวิจัยมาเพื่อปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพิ่มคุณภาพ ประสิทธิภาพ การทำงานปกติในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ โดยอาศัยยุทธศาสตร์ วิธีการหรือเทคนิคต่างๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะธรรมชาติของงานหรือหน่วยงานนั้นๆ

(6) การวิจัยแนวโน้ม

2.4.6.3 การวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) เป็นการวิจัยเพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปรากฏการณ์ต่างๆ (what will be?) โดยมีการจัดกระทำกับตัวแปรอิสระเพื่อศึกษาผลที่มีต่อตัวแปรตาม และมีการควบคุมตัวแปรอื่นมิให้มีผลกระทบต่อตัวแปรตาม ซึ่งนิยมมากทางด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับทางด้านการศึกษาค่อนข้างลำบากในแง่ของการควบคุมตัวแปรเกิน

(1) การวิจัยเชิงกึ่งทดลอง

(2) การวิจัยเชิงทดลองแท้

2.4.7 แบ่งตามวิธีดำเนินการเกี่ยวสมมติฐานในการวิจัย ในการดำเนินการวิจัยนั้น ลำดับขั้นตอนบางตอนของกระบวนการของการวิจัยบางประเภทอาจจะแตกต่างกัน เช่น ขั้นตอนการตั้งสมมติฐานในการวิจัย เป็นต้น ประเภทของการวิจัยที่แบ่งตามวิธีดำเนินการเกี่ยวกับสมมติฐานในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

2.4.7.1 การวิจัยเชิงอนุมาน (นิรนัย, deductive research) การวิจัยประเภทนี้ ลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยนั้น ผู้วิจัยจะเริ่มกำหนดสมมติฐานในการวิจัยจากการศึกษาทฤษฎีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นจะเลือกรูปแบบการวิจัย ทำการรวบรวมข้อมูล แล้วทดสอบสมมติฐานเพื่อหา

คำตอบสำหรับการวิจัย ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีดำเนินการเกี่ยวกับสมมติฐานในการวิจัยนั้น เป็นวิธีการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย (hypothesis-testing method)

2.4.7.2 การวิจัยเชิงอุปมาน (อุปนัย, inductive research) การวิจัยเชิงอุปมานนี้ นักวิจัยจะเริ่มต้นกระบวนการวิจัยในทางตรงกันข้ามกับการวิจัยเชิงอนุมาน (Kidder, 1981) โดยที่จะรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากการสังเกต หรือศึกษาผู้ที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง แล้วสร้างสมมติฐานและทฤษฎีจากข้อมูลนั้นๆ จะเห็นได้ว่าวิธีดำเนินการเกี่ยวกับสมมติฐานในการวิจัยนั้น เป็นวิธีการสร้างสมมติฐาน (hypothesis-generating method) นักวิจัยเชิงสำรวจส่วนมากจะดำเนินการวิจัยโดยวิธีการอุปมาน และบางครั้งนักวิจัยเชิงทดลองและนักวิจัยเชิงบรรยายก็อาจจะดำเนินการวิจัยเชิงอุปมานก็ได้ ถ้าหากสมมติฐานที่ตั้งไว้ก่อนทำการทดลองนั้นไม่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและที่ได้รวบรวมในการทดลอง ดังนั้น ผู้วิจัยก็จะทำการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วน หากคำตอบจากการศึกษานั้น แล้วก็สร้างสมมติฐานขึ้นมาใหม่เพื่อทำการศึกษาต่อไป

2.5 ขั้นตอนการทำวิจัย

การทำวิจัยให้มีคุณภาพนั้น ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยทางสายไหนก็ต้องมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ เป็นลำดับขั้นตอน ไม่เกิดความคลาดเคลื่อนของการวิจัยในแต่ละขั้นตอน รวมทั้งมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และเพื่อให้งานวิจัยดำเนินไปได้อย่างดีโดยไม่เกิดข้อผิดพลาดอันจะเป็นผลเสียหายต่องานวิจัย ผู้วิจัยจำเป็นจะต้องดำเนินการวิจัยไปตามลำดับขั้นของการวิจัยอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งลำดับขั้นในการวิจัยที่สำคัญ (Major step) นั้น มีดังต่อไปนี้

2.5.1 เลือกหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย (Selecting a topic of research) เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตหรือขอบข่ายของงาน

2.5.2 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมความรู้พื้นฐาน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (Review literature and related research) เพื่อให้ผู้วิจัยมองเห็นวิวัฒนาการของความรู้หรือทฤษฎีนั้นๆ ว่ามีพัฒนาการมาอย่างไร ใครเป็นคนค้นคิด มีใครตรวจสอบวิจัยมาบ้างแล้ว มีตัวแปรใดบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้อง แบบแผนการวิจัยต่างๆ ไปเป็นเช่นใด ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้วิจัยมองเห็นปัญหาชัดเจน

2.5.3 ให้คำจำกัดความหัวข้อปัญหาที่จะทำการวิจัย (Formulating research problem) ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะต้องเขียนบรรยายถึงความเป็นมาของปัญหาที่จะวิจัย ทฤษฎีพื้นฐาน ความมุ่งหมายของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้นคำนิยามศัพท์เฉพาะ วิธีดำเนินการ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.4 สร้างสมมติฐาน (Formulating research hypothesis) การสร้างสมมติฐานเป็นการคาดคะเนคำตอบของปัญหาที่จะทำการวิจัยว่า ควรจะเป็นไปในลักษณะใด โดยอาศัยหลักของเหตุผลซึ่งอาจได้มาจากประสบการณ์หรือเอกสารงานวิจัยที่ค้นคว้ามาอนุมาน (Deductive) ว่าปัญหานั้นควรจะตอบได้เช่นไร คำตอบที่ได้จากการเดาหรือคาดคะเนนี้เรียกว่า สมมติฐาน ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะต้องพิจารณาด้วยว่าปัญหาและสมมติฐานในการวิจัยมีความสอดคล้องกัน และสมเหตุสมผลพอที่จะตรวจสอบได้หรือไม่ด้วย

2.5.5 พิจารณาแหล่งที่มาของข้อมูล (Source of data) คือผู้วิจัยจะต้องระลึกอยู่เสมอว่ากำลังทำวิจัยเรื่องอะไร ข้อมูลที่จะทำการวิจัยคืออะไร อยู่ที่ไหน กลุ่มตัวอย่างเป็นใคร จะได้มาอย่างไร และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีใด เป็นต้น

2.5.6 สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย (Formulating research instrument) คือการเตรียมอุปกรณ์ในการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลให้พร้อมก่อนที่จะทำการวิจัย โดยพิจารณาจากรูปแบบของการวิจัยและความต้องการประเภทของข้อมูลเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้กำหนดและเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับงานวิจัย

ได้มากที่สุด งานในขั้นนี้ผู้วิจัยควรจะได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือว่ามีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งเราเรียกลักษณะการทำงานอย่างนี้ว่า Pilot study คือทดลองใช้กับกลุ่มย่อยๆ เพื่อหาข้อบกพร่องและฝึกการแก้ปัญหา และเป็นการประเมินงานวิจัยเบื้องต้นว่าจะมีคุณค่าคุ้มกับเวลา ค่าใช้จ่าย กำลังกายและกำลังสมองที่จะทำต่อไปหรือไม่

2.5.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting data) คือการนำเอาเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงๆ ในการวิจัย ถ้าเป็นการวิจัยแบบทดลองก็เริ่มลงมือทดลองนั่นเอง

2.5.8 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล (Scrutinizing data and Analysis of data) เป็นการเลือกสรรข้อมูล จัดประเภทข้อมูลหรือจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อให้สะดวกต่อการที่จะนำไปวิเคราะห์ในอันที่จะนำไปตรวจสอบสมมติฐานตลอดจนพิจารณาเลือกใช้สถิติที่จะวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้วก็คิดหาวิธีการนำเสนอค่าสถิติที่ได้ว่าควรจัดเสนอแบบใดจึงจะเหมาะสมและมีความหมายมากที่สุด เพื่อประโยชน์ในการเขียนรายงานการวิจัย

2.5.9 ตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป (Interpretation of data) ในทางปฏิบัติมีวิธีตีความหรือให้ความหมายข้อมูลอยู่ 2 วิธี ซึ่งทั้ง 2 วิธีนี้มีผู้นิยมใช้พอๆ กัน คือวิธีหนึ่งจะอธิบายเฉพาะผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเท่านั้น ไม่นำข้อคิดเห็นส่วนตัวหรือทฤษฎีหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบข้อสรุป กล่าวคือให้ตัวเลขหรือผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเท่านั้นเป็นสิ่งที่แสดงข้อเท็จจริง ผู้อ่านจะเป็นผู้วินิจฉัยเอง ส่วนอีกวิธีหนึ่งจะอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสอดแทรกความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่อ้างอิงมาจากทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบเข้ากับผลของการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ โดยเชื่อว่าจะช่วยให้การตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น

2.5.10 การเขียนรายงานการวิจัยและการจัดพิมพ์ (Research report and publishing) เป็นการรายงานข้อเท็จจริงที่ค้นพบเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ผู้วิจัยจะต้องเขียนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน และรัดกุม แล้วตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะจัดพิมพ์ต่อไป

ลำดับขั้นของการวิจัยทั้ง 10 ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะต้องวางแผนงานให้รอบคอบ โดยกำหนดเวลาของการทำงานแต่ละขั้นให้ชัดเจน แล้วพยายามทำให้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละขั้น ถ้างานขั้นใดกระทำควบคู่กันไปได้ก็ทำควบคู่กันไป งานขั้นใดจะต้องทำก่อนหรือหลังก็ต้องทำตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยเสร็จตามกำหนดเวลาที่ต้องการ

2.6 ความสำคัญของการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม

2.6.1 แผนงานส่งเสริมการพัฒนางานนวัตกรรมและวิจัย กรมควบคุมโรค ปี 2561 –2565

จากนโยบายประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาล ที่ต้องการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม โดยการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา การปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรม และการทำงานร่วมกับเครือข่าย ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้สนองต่อนโยบายดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ผลงานวิจัยและพัฒนา ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งการพัฒนาสถานะแวดล้อมหรือปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวยทั้งการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากรวิจัย โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการบริหารจัดการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญได้แก่ จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป้าหมายภายในปี 2580 60 คนต่อประชากร 10,000 คน (เป้าหมายปี 2564 จะมีนักวิจัย 25 คนต่อประชากร 10,000 คน) ซึ่งยุทธศาสตร์การวิจัยและ

นวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยเน้นให้มีโครงการวิจัย/จำนวนหน่วยงานที่ได้นำผลงานไปใช้ประโยชน์ มูลค่าผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ/สังคม และมีการนำข้อมูลวิจัย ความรู้ ไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข ระยะ 20 ปี ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นเลิศ การบริการเป็นเลิศ บุคลากรเป็นเลิศ และบริหารเป็นเลิศ ด้วยธรรมาภิบาล ซึ่งการพัฒนางานวิจัยและองค์ความรู้ด้านสุขภาพเป็น 1 ในโครงการตามแผนระบบธรรมาภิบาลและมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ งบประมาณวิจัยที่เพิ่มขึ้น และผลงานวิจัย/R2R ที่มีการเผยแพร่ให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์

ผลการดำเนินงานพัฒนานวัตกรรมและวิจัยของกรมฯ ที่ผ่านมา กรมควบคุมโรคมีการค้นหาวิธีการทำงานที่เป็นเลิศของหน่วยงานภายในมาโดยตลอดจึงนำมาสู่วัฒนธรรมในการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ สำหรับการขับเคลื่อนระบบและวิธีการดำเนินงานภายใน ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาผลงาน และผลิตภัณฑ์วิชาการที่กรมควบคุมโรคจัดทำและพัฒนาผลงานขึ้นมาเป็นอย่างยิ่ง หากแต่พบว่าการสร้างนวัตกรรมและงานวิจัยที่สามารถนำผลการศึกษาไปต่อยอดเป็นนวัตกรรมเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันควบคุมโรคในวงกว้าง จำนวนไม่มาก เนื่องจากงานด้านนวัตกรรมเป็นงานใหม่ และที่ผ่านมายังไม่เคยมีการรวบรวมและแยกผลิตภัณฑ์ที่เป็นงานนวัตกรรมอย่างจริงจัง จนกระทั่งในปีงบประมาณ 2561 เริ่มมีการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่ในระบบการพัฒนาบริหารการปฏิบัติราชการ (PMQA) และฐานข้อมูลงานวิจัยที่เป็นนวัตกรรมการวิจัย จำนวน 5 ปีย้อนหลัง ซึ่งสามารถรวบรวมผลงานนวัตกรรมได้จำนวนทั้งสิ้น 16 เรื่อง นอกจากนี้ในปี 2561 กรมควบคุมโรคเริ่มมีการกำหนดให้งานนวัตกรรมเป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการ มีผลงานนวัตกรรมแล้วเสร็จจำนวน 7 เรื่อง และในปี 2562 กรมควบคุมโรคได้ประกาศนโยบาย และขับเคลื่อนงานนวัตกรรมอย่างเต็มรูปแบบ โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานมีการดำเนินงานนวัตกรรมอย่างน้อยหน่วยงานละ 1 เรื่อง พบว่ามีผลงานเพิ่มขึ้นเป็น 47 เรื่อง ส่วนผลงานวิจัยที่ดำเนินการผ่านระบบของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การวิจัยการควบคุมโรคและภัยสุขภาพ กรมฯ พบว่าปี พ.ศ. 2552-2562 โครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณมีประมาณครึ่งหนึ่งของโครงการที่เสนอ และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องจากโครงการส่วนใหญ่เป็นการวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้าง/สะสมองค์ความรู้ด้านวิชาการเป็นโครงการขนาดเล็ก และเป็นการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่ยังไม่ตรงกับนโยบายของแหล่งทุนที่เน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างความเข้มแข็งด้านสุขภาพ สังคมชุมชน และความมั่นคง และคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่วนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรกรมควบคุมโรคด้านการพัฒนานวัตกรรมและวิจัยจำเป็นต้องมีการดำเนินการต่อ และปรับปรุงให้เหมาะสมกับภารกิจของกรมควบคุมโรค

ส่วนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ พบว่า มีแนวโน้มลดลง และส่วนใหญ่เป็นการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ (การตีพิมพ์ในวารสารหรือการนำเสนอในการประชุมวิชาการ) เชิงนโยบายมีเพียงเล็กน้อย และไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์เชิงสังคม/ชุมชนและเชิงพาณิชย์ ซึ่งจะมีการติดตามโครงการวิจัยอย่างน้อย 3 ปี

ปัญหาโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญ พบว่า กลุ่มโรคติดต่อทั่วไปยังขาดการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดข้อมูลสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ในประเทศ ความครอบคลุมของการได้รับวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคขาดความครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่ 4 จังหวัดชายแดนใต้ กลุ่มชุมชนแออัด กลุ่มแรงงานเคลื่อนย้ายถิ่นทุรกันดารหรือชายขอบ และกลุ่มประชากรในผู้ใหญ่ ส่วนการติดเชื้อเอชไอวีพบในกลุ่มประชากรหลักสูง ได้แก่ MSM MSW SW TG PWID และประชากรที่มีภาวะเปราะบาง

การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายประชากรหลักยังดำเนินการได้ไม่ครอบคลุม ระบบรายงานผู้ป่วยวัณโรคมีข้อมูลไม่ครอบคลุมจำนวนผู้ป่วยทั้งหมด การคัดกรอง การรักษา ติดตามผู้ป่วยวัณโรคในกลุ่มเสี่ยง และผู้ป่วยวัณโรคคือยาหลายขนานยังดำเนินการไม่ครอบคลุม ส่วนโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง พบว่าประชาชนยังขาดความตระหนัก ขาดการรับรู้ในการจัดการปัจจัยเสี่ยง ชุมชนขาดการระดมทุนจากปัจจัยกำหนด อีกทั้งยังขาดการเข้าถึงบริการ การควบคุมความเสี่ยง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากผู้ให้บริการในระบบบริการมีภาระงานมาก ประสิทธิภาพของระบบราชการยังไม่ดีพอ ส่วนโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อมพบว่า ข้อมูลยังไม่สมบูรณ์และมีหลายแหล่งที่ไม่เชื่อมโยงเป็นระบบเดียว ขาดรูปแบบการดูแลตนเองที่เหมาะสมในกลุ่มวัยทำงานและผู้ประกอบการ และขาดข้อมูลการพัฒนาเทคโนโลยีการตรวจวิเคราะห์สารพิษชนิดใหม่ นอกจากนี้การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรี การลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายตามแนวชายแดน การเดินทางท่องเที่ยว การเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์เพิ่มขึ้น กลุ่มประชากรต่างด้าวยังขาดการวิเคราะห์รูปแบบการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคที่เหมาะสม รวมทั้งการเข้าถึงบริการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ปัญหาสำคัญอีกอย่าง นั่นคือการเติบโตของเมืองใหญ่ในประเทศไทยที่มีความซับซ้อนทำให้ยากต่อการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะข้อมูลด้านสุขภาพของประชาชน ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ รวมทั้งรูปแบบการบริหารการเมืองท้องถิ่น จากปัญหาดังกล่าว กรมควบคุมโรคได้จัดทำแผนงานวิจัยด้านการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ พ.ศ. 2562-2564 ขึ้น โดยจัดลำดับความสำคัญและกำหนดเป็นประเด็นวิจัยเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาโรคและภัยสุขภาพ เพื่อให้ทันวิจัยทุกภาคส่วนดำเนินงานวิจัย

ภายใต้แผนกลยุทธ์การพัฒนาศูนย์วิจัยและนวัตกรรม ระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์จำนวนบุคลากรวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่า 60 คน ต่อประชากร 10,000 คน ในปัจจุบันกรมควบคุมโรคกำลังประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากรในการทำวิจัย ทั้งในแง่จำนวนนักวิจัย ระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่มีศักยภาพ และคุณภาพการวิจัย จากการเก็บข้อมูลสถิติของสำนักจัดการความรู้ ในปี 2556-2558 มีบุคลากรที่มีศักยภาพในการทำวิจัยเพียงร้อยละ 16 ของบุคลากรทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบปัญหาขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา งานวิจัยโดยมีสาเหตุจากบุคลากรใกล้กำหนดเกษียณอายุ (generation gap) โดยข้อมูลจากกองการเจ้าหน้าที่ กรมควบคุมโรค คาดการณ์ในระยะเวลา 10 ปีต่อจากนี้ (2559-2568) จะมีบุคลากรที่ถึงกำหนดเกษียณอายุรวมทั้งสิ้น 2,100 คน หรือคิดเป็น 1 ใน 3 ของบุคลากรในปัจจุบัน ดังนั้นกรมควบคุมโรคในฐานะเป็นหน่วยงานหลักที่กำกับดูแลระบบการป้องกันและควบคุมโรคของประเทศ จึงจำเป็นต้องวางแผนในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย และจำนวนนักวิจัย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านการทววิจัยให้กับบุคลากร และเพิ่มจำนวนนักวิจัยให้สามารถรับมือกับสภาพปัญหาความท้าทายใหม่ๆ ทางด้านสาธารณสุข รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาการเกษียณอายุของบุคลากรที่มีศักยภาพ

ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาเชิงนโยบาย วิชาการ สังคม ชุมชน หรือพาณิชย์ โดยวิธีใช้ประโยชน์จากงานวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การจัดทำแนวทาง มาตรฐาน หลักสูตร ที่มีผลงานวิจัยสนับสนุน ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายมีวิธีการทางานที่ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพได้ โดยกรมควบคุมโรคมีกลไกการประเมินและรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ เช่น คู่มือ แนวทาง หลักสูตร เป็นต้น เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีคุณภาพ มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักฐานเชิงประจักษ์อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการประเมินและรับรองมาตรฐาน โดยกรมควบคุมโรคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ปีงบประมาณ 2562 มีจำนวน 25 เล่ม และ 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 มีจำนวน 21 เล่ม เป็นต้น

มาตรการ ตัวชี้วัด นวัตกรรมและวิจัยปี 2561 – 2565

มาตรการที่ 1 ขับเคลื่อน และดำเนินการเพื่อเพิ่มการพัฒนา นวัตกรรมและวิจัยในการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

ตัวชี้วัดที่ 1: จำนวนนวัตกรรมที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน

ตัวชี้วัดที่ 2: จำนวนนวัตกรรมต่อยอดระดับกรมขึ้นไปดำเนินการได้ตามแผน

ตัวชี้วัดที่ 3: จำนวนโครงการวิจัยทุกประเภทที่ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผน

ตัวชี้วัดที่ 4: จำนวนโครงการวิจัยที่ตอบโจทย์ความต้องการเร่งด่วนของกรมฯ

ตัวชี้วัดที่ 5: จำนวนโครงการวิจัย พัฒนานวัตกรรมใหม่ หรือ ข้อตกลงความร่วมมือใหม่ที่ทำร่วมกับเครือข่ายนอกกรมควบคุมโรค ภายในประเทศหรือต่างประเทศ

มาตรการที่ 2 ผลักดัน และส่งเสริมการนำผลงานนวัตกรรมและวิจัยที่มีมาตรฐานไปใช้ประโยชน์ในการป้องกัน ควบคุมโรค และภัยสุขภาพอย่างเต็มที่

ตัวชี้วัดที่ 1: ร้อยละของนวัตกรรมที่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ในการป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

ตัวชี้วัดที่ 2: ร้อยละของผลงานวิจัยที่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ในการป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพ

มาตรการที่ 3 เร่งรัดพัฒนาศักยภาพด้านบุคลากร และระบบสนับสนุนของกรมควบคุมโรค สำหรับการพัฒนา นวัตกรรมและวิจัย

ตัวชี้วัดที่ 1: จำนวนบุคลากรที่มีศักยภาพด้านการพัฒนา นวัตกรรม

ตัวชี้วัดที่ 2: จำนวนบุคลากรที่มีศักยภาพด้านการวิจัย

2.6.2 ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ สามารถนำพาประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา รวมทั้งทำให้ประเทศ สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และสร้างความ สามารถในการแข่งขันเพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายของ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และเป้าหมายประเทศไทย 4.0 สภานโยบาย วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม จึงได้จัดทำ “ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)” ขึ้น โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ เพื่อเป็นกรอบแนวทางของประเทศในการสร้างงานวิจัยและนวัตกรรม ที่สามารถใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้จริง และเพิ่มขีดความสามารถของภาคการผลิตและบริการ สามารถใช้แก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสังคมอย่างมีนัยสำคัญ สร้างขีดความสามารถ ทางเทคโนโลยีรองรับการเติบโตในระยะยาว โดยคำนึงถึงแนวโน้มหลักในสังคมโลกทางด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร โลกาภิวัตน์ และตลาดในอนาคต การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ เทคโนโลยีและนวัตกรรม กระแสสังคมฐานความรู้ การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อระดับประเทศ และภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ ที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในอนาคต ดังนั้น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมฉบับพลันอย่างมีประสิทธิภาพ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมี ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมที่จะทำให้ประเทศสามารถสร้างและเก็บเกี่ยวคุณค่าและ มูลค่าต่างๆ รวมทั้งการสร้างขีด

ความสามารถให้กับสังคมและประชาชนในประเทศได้ในระยะยาว ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายให้การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศเป็นส่วนสำคัญที่ สนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้นำมโนทัศน์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นแนวทางในการจัดทำรวมทั้งได้ทบทวนนโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัยและนวัตกรรมในประเทศไทย ได้แก่ ร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) แผนการขับเคลื่อนและปฏิรูประบบวิจัยแบบบูรณาการของประเทศ กรอบยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ 20 ปี ร่างนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560 – 2564) นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 – 2564) รายงานของคณะกรรมการการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญา สถาปนิกรูปแห่งชาติ รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เป็นเป้าหมายของประชาคมโลก

ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศรายได้ปานกลางตอนบน (Upper middle income country) ในปี 2560 สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development : IMD) ได้จัดอันดับให้ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันในอันดับที่ 27 จาก 63 ประเทศ โดยพิจารณาจากปัจจัยหลัก ได้แก่ สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพภาครัฐ ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพการวิจัย และพัฒนาของประเทศ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 36 และ โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์มีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 48 โดยปัจจัยย่อยที่ใช้สำหรับพิจารณาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำคัญ ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ด้านการวิจัยและพัฒนา งบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม บุคลากร ด้านการวิจัยและพัฒนา บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดุลการชำระเงินทางเทคโนโลยี สิทธิบัตร และผลงานตีพิมพ์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัยและนวัตกรรมพบว่าประเทศไทยมีจุดแข็งในหลายด้าน ได้แก่ ภาคเอกชนมีบทบาทหลัก ในระบบวิจัยและนวัตกรรม มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและธุรกิจ มีกฎหมายและแรงจูงใจที่เอื้อต่อการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม มีระบบสาธารณสุขที่เข้มแข็ง มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และมีความหลากหลาย ทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย ก็ประสบความท้าทายในหลาย ๆ ด้านเช่นกัน ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เข้า สู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 การเปลี่ยนแปลงของโลกที่สำคัญ เช่น สังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การยกระดับความสามารถทางเทคโนโลยีของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) รวมถึงวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) การขาดแคลน นักวิจัย วิศวกร ช่างเทคนิค และบุคลากรรายสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย การพัฒนาและบูรณาการ ระบบมาตรฐาน คุณภาพ ทดสอบ สอบเทียบ การกำหนดโจทย์วิจัยและนวัตกรรมที่ตอบ ความต้องการของภาคการผลิตและบริการและแก้ปัญหา สังคม การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและ กฎระเบียบของรัฐให้ทันสมัย ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ 62/2559 ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2559 เรื่อง การปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ให้มีสถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ รวมทั้งปรับปรุงระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ตลอดจนกำกับและติดตามการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ และประเมินผลการดำเนินการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมี

เอกภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาการวิจัยของประเทศ และปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้มีการจัดตั้งสถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติขึ้น ต่อมาสถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการบริหารจัดการปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรม และคณะอนุกรรมการ 4 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะอนุกรรมการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม 2) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาบุคลากร วิจัยและนวัตกรรม 3) คณะอนุกรรมการด้านการปรับระบบงบประมาณวิจัยและนวัตกรรมแบบบูรณาการ และ 4) คณะอนุกรรมการด้านการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

คณะอนุกรรมการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม ได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยมีทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศใน 5 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) ปรับเปลี่ยนจากการวิจัยและนวัตกรรมที่มาจากอุปทานที่ตอบโจทย์ของผู้วิจัยไปสู่การวิจัยและนวัตกรรมที่มาจากอุปสงค์เพื่อตอบโจทย์ประเทศ ภาคเศรษฐกิจ ภาคสังคม 2) ปรับแนวทางการจัดสรรทุนวิจัยจากหัวข้อวิจัยรายโครงการ เป็นวาระการวิจัยที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ มีเป้าหมายชัดเจนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ 3) ปรับแนวทางการวิจัยและ พัฒนาที่กระจายไปทุกสาขา เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีจุดเน้นเพื่อสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ 4) ต้องมีการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความเป็นเลิศทางเทคโนโลยี และการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเทศ และ 5) ปรับกระบวนการดำเนินงานจากหน่วยงานเดียว ซึ่งทำให้เกิดการทับซ้อนระหว่างหน่วยงาน เป็นการดำเนินงานในรูปแบบที่เกิดการสร้างเครือข่ายการพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) บูรณาการแผนงานวิจัย และนวัตกรรมที่มีจุดมุ่งเน้นและกลไกที่ชัดเจน 2) ดำเนินการแบบมีส่วนร่วมกับผู้ใช้ประโยชน์ 3) มีมาตรการสนับสนุนการจัดการจัดหาเทคโนโลยีหรือผลงานวิจัยจากหลายแหล่งมาพัฒนาต่อยอด (Technology acquisition) ที่เข้ากับรูปแบบทางธุรกิจ (Business model) เพื่อให้เกิดผลเชิงพาณิชย์จริง 4) ปลอดภัย ข้อจำกัดและอุปสรรคการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์) และ 5) จัดโครงสร้างหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนเชิงผลประโยชน์ สามารถติดตามและประเมินผลได้

ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทย ใช้การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกำลังอำนาจแห่งชาติเพื่อก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายใน 20 ปี ด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) อาหาร เกษตร เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีการแพทย์ 2) เศรษฐกิจดิจิทัล และข้อมูล 3) ระบบโลจิสติกส์ 4) การบริการมูลค่าสูง และ 5) พลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) สังคมสูงวัยและสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 2) คนไทยในศตวรรษที่ 21 3) สุขภาพและคุณภาพชีวิต 4) การบริหารจัดการน้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม และ 5) การกระจายความเจริญ และเมืองน่าอยู่

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) องค์ความรู้พื้นฐาน และเทคโนโลยีฐาน 2) องค์ความรู้พื้นฐานทางสังคมและความเป็นมนุษย์ และ 3) การวิจัย เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานบุคลากร และระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ประกอบด้วย 7 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การปรับระบบวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ 2) บุคลากรและ

เครือข่ายการวิจัยและนวัตกรรม 3) ระบบบริหารจัดการงานวิจัย 4) เขตเศรษฐกิจนวัตกรรม 5) ระบบแรงจูงใจ 6) โครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ และ 7) โครงสร้างพื้นฐานทางการวิจัย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดอุตสาหกรรมเกษตรและสุขภาพ

เพื่อขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีผลกระทบทางเศรษฐกิจชัดเจน ปลอดภัยของประเทศไทย สร้างประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมในวงกว้าง ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) จึงกำหนดแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ (Spearhead research and innovation program) โดยในแต่ละแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญได้กำหนดขอบเขตของแผนงานนั้นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผน ในระดับแผนแม่บทจนถึงแผนในระดับปฏิบัติการต่อไป ทั้งนี้ ขอบเขตของแผนงานนั้นๆ ครอบคลุมถึงการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy research) ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาเป็นนโยบายได้ และแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญดังกล่าวจะถูกให้ความสำคัญในช่วงของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ในระยะเริ่มต้นเพื่อให้มีผลลัพธ์ (Outcome) ในระยะ 3 – 5 ปี ทั้งนี้ แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญจะได้รับการทบทวนและปรับปรุงเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมเพื่อให้ก้าวทันต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งนอกจากการกำหนดขอบเขตของการวิจัยและนวัตกรรมในแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์นี้ หน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมยังสามารถเสนอแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ และแผนงานหรือโครงการวิจัยอื่นๆ ที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) นี้ได้

เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) สามารถเกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมจึงได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อน ดังนี้ 1) กำหนดให้ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) เป็นกรอบในการดำเนินงานและจัดสรร งบประมาณ 2) จัดทำพระราชบัญญัติการวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. โดยการจัดตั้งสถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงานของสถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาทสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. รวมทั้งปรับบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมเพื่อรองรับการปฏิรูประบบวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ 3) ปรับระบบบริหารจัดการงบประมาณวิจัยและนวัตกรรม โดยแบ่ง ออกเป็น 2 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนงานบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ และแผนงานวิจัยและนวัตกรรม สำคัญ 4) จัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี ตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) 5) สร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญ กลไกการขับเคลื่อน และประโยชน์ของการวิจัยและนวัตกรรมที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยแนวทางการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) จะมีการจะติดตามและประเมินผลตัวชี้วัดเป้าหมายหลักในภาพรวม และตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทราบผลสำเร็จของผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทบทวนยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมในอนาคต

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) จะเร่งขับเคลื่อนการใช้การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้เกิดผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และเป้าหมายประเทศไทย 4.0 เพื่อนำพาประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และเกิดการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยคาดว่าจะเกิดผลกระทบที่สำคัญในภาพรวมของประเทศไทยใน ปี 2579 ประกอบด้วย 1) ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และเป็นผู้นำนวัตกรรมในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในระดับโลก เช่น อุตสาหกรรมอาหารเพื่อสุขภาพ อุตสาหกรรม สารชีวภาพ และอุตสาหกรรมวัสดุทางการแพทย์ รวมทั้งการ

ท่องเที่ยวและบริการมูลค่าสูง 2) สังคมไทยมีความมั่นคงและมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมีความยั่งยืนเป็นประเทศแรกๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 3) เกิดการบูรณาการการทำงานด้านการวิจัยและนวัตกรรมระหว่างหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม โดยมีแผนงาน วิจัยและนวัตกรรมขนาดใหญ่ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในภาคส่วนต่างๆ รองรับการแข่งขันที่สำคัญของประเทศ 4) ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ 5) สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเป็น 80:20 และ 6) สัดส่วนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาไม่น้อยกว่า 60 คน ต่อประชากร 10,000 คน

2.7 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ในสังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ และมุกดาหาร

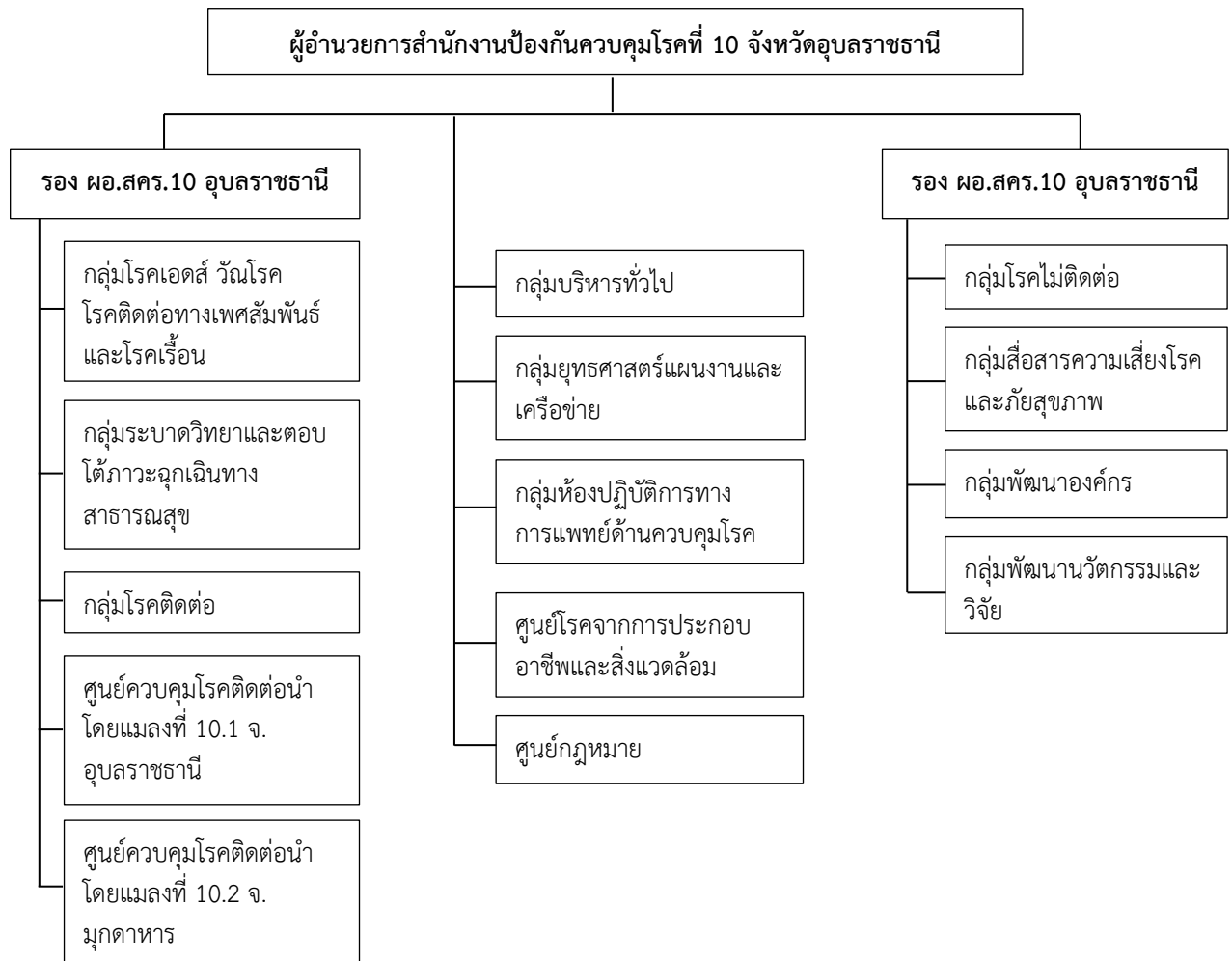
วิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรชั้นนำด้านวิชาการ ในการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อมุ่งสู่สุขภาพที่ดีของประชาชนภายในปี 2580”

พันธกิจ

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่รับผิดชอบ
- 2) สนับสนุนการพัฒนามาตรฐานเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และรูปแบบการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคและภัยที่คุกคามสุขภาพให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- 4) ประสานและสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- 5) สนับสนุนการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำและบริเวณชายแดน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อหรือ กฎข้อบังคับระหว่างประเทศ
- 6) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคและภัยคุกคามสุขภาพในพื้นที่
- 7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
- 8) ให้บริการตรวจทางห้องปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนงานเฝ้าระวังป้องกันรักษาและควบคุมโรค

โครงสร้างหน่วยงาน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรารธนา เอนกปัญญากุล และศศิณีภา ศรีภักขานิวาท ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำวิจัยของบุคลากร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า บุคลากรไม่เคยทำวิจัยมีมากกว่าที่เคยทำวิจัย สำหรับกลุ่มผู้ทำวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ทำเป็นกลุ่มและเป็นการทำเพื่อพัฒนางานวิชาการตามสาขาที่สังกัด โดยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณมหาวิทยาลัย และได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ เพื่อพิจารณาในรายละเอียดปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำวิจัยนั้น บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ด้านแรงจูงใจในการทำวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ทักษะการทำวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการสนับสนุนจากคณะแพทยศาสตร์ในการทำวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ในส่วนของตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย ด้านความรู้ความสามารถและด้านแรงจูงใจในการทำวิจัยกับพฤติกรรมการทำวิจัยของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า มีความแตกต่างกัน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย ด้านทักษะการทำวิจัย และด้านสนับสนุนจากสถาบันในการทำวิจัยของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

เยาวเรศ ก้านมะลิ และนิตยา ดาวเชิญ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ในปีงบประมาณ 2563 จำนวน 249 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตผลงานวิจัย และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลิตผลงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า 1) ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ และปัจจัยเอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ และปัจจัยเอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนผลงานวิจัยที่ผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 และ 3) ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ และปัจจัยเอื้อต่อการผลิตผลงานวิจัย สามารถร่วมพยากรณ์การผลิตผลงานวิจัยของพยาบาล กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ได้ร้อยละ 24.6

เนตรนภัส จันทร์พวง และดุสิต อธิณัฐณ์ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากรตัวอย่างซึ่งสุ่มตามสมการของ Darwin Hendel พบว่า ประชากรตัวอย่างจำนวน 97 จาก 125 คน ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป จำนวนผลงานวิจัยตีพิมพ์ ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำวิจัย และทัศนคติต่อการทำวิจัย โดยเป็นเพศหญิง 53.6% เพศชาย 46.4% ส่วนใหญ่มีสถานภาพแต่งงานแล้ว (49.5%) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก (79.4%) ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ (56.6%) มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี (29.8%) รวมทั้งมีภาระงานสอนมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (48.9%) นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรตัวอย่างมีจำนวนผลงานวิจัยตีพิมพ์น้อยกว่า 5 ชิ้นงาน (62.1%) และมีเวลาการทำวิจัยมากกว่า 10 ชั่วโมง (32.9%) เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้แก่ตนเองและใช้ขอตำแหน่งทางวิชาการ โดยประชากรตัวอย่าง 53.2% มีภาระงานสอนจำนวนมากและ 41.2% มีข้อจำกัดด้านเครื่องมือและงบประมาณสำหรับใช้ทำวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ งบประมาณแผ่นดิน ทุนส่วนตัว และกองทุนวิจัยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกจากนี้ประชากรตัวอย่างได้รับการสนับสนุนด้านทักษะการวิจัยจากหน่วยงานในระดับมากและได้รับการสนับสนุนด้านแหล่งข้อมูล สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อนร่วมงาน และค่าตอบแทนจากการทำวิจัยในระดับปานกลาง รวมทั้งประชากรตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อการทำวิจัยในทุกตัวชี้วัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าภาระงานสอน ตำแหน่งทางวิชาการ ทักษะการวิจัย แหล่งค้นคว้าข้อมูล ผู้สนับสนุน เพื่อนร่วมงาน และความเชื่อมั่นในตนเอง มีผลต่อการทำวิจัยและการผลิตผลงานวิจัยตีพิมพ์แตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังนั้นคณะผู้บริหารควรจัดสรรภาระงานสอนให้เหมาะสมและผลักดันให้บุคลากรสายวิชาการมีศักยภาพในการขอตำแหน่งทางวิชาการ ยิ่งไปกว่านั้นควรจัดทำนโยบายการวิจัย วัฒนธรรมการวิจัย ระบบที่เอื้อในการทำวิจัย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัย และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อเพิ่มจำนวนนักวิจัยรุ่นใหม่และเพิ่มจำนวนผลงานวิจัยตีพิมพ์ต่อไป

บุญไทย จันทรเสนา และมานพ คณะโต ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของนักวิชาการสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 230 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในระหว่างเดือนสิงหาคม -กันยายน 2556 โดยได้รับการตอบกลับจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 82.20 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา Chi-square Test และวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ผลการศึกษา พบว่านักวิชาการสาธารณสุข

ที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู เคยทำวิจัยมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 50.30 ส่วนใหญ่ทำงานวิจัยคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 70.10 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัย พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเวทีวิชาการมีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของนักวิชาการสาธารณสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อควบคุมตัวแปรอื่นๆ แล้ว (OR, 95% CI)

วนิดา พิงสระน้อย ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ บุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 230 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยเฉพาะบุคคล และปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัย และปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัย มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับจำนวนผลงานวิจัยที่ทำทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 3) ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัย และปัจจัยเอื้อต่อการทำวิจัย สามารถรวมพยากรณ์การทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ ร้อยละ 21.1 และ 4) ปัจจัยเฉพาะบุคคล ด้านทักษะการทำวิจัย และด้านทัศนคติต่อการทำวิจัย ปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัย ด้านการเห็นคุณค่าของตนเอง และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำวิจัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับคณะต่างๆ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นริรัตน์ สุขเมฆา และปิยธิดา อภิรักษ์สัตยา ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยจากงานประจำของบุคลากร สายสนับสนุน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยคือ พนักงานปฏิบัติการและลูกจ้างชั่วคราว โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยของลักษณะงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทำวิจัยจากงานประจำ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยจากงานประจำโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ปัจจัยด้านตำแหน่งงาน สังกัดและประสบการณ์ทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านเพศ อายุ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยลักษณะงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยจากงานประจำโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ปัจจัยด้านความสำคัญของงาน การมีส่วนร่วม ความอิสระในการทำงาน โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน สภาพแวดล้อมที่เสริมให้มีแรงจูงใจในการทำงานและความรู้ด้านการวิจัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น 171 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

Inclusion criteria: บุคลากรที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ที่ปฏิบัติงานภายในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

Exclusion criteria: บุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ที่ไปช่วยราชการในหน่วยงานอื่น และลูกจ้างโครงการประเภทต่างๆ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 118 คน

3.2 พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

3.3 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย

ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และอายุการทำงานในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) และคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย งานวิจัยที่ทำมาทั้งหมด, งานวิจัยที่ทำเสร็จในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 – 2563), ลักษณะการทำวิจัย, งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ, เหตุผลสำคัญที่ทำวิจัย, เหตุผลสำคัญที่ไม่ทำวิจัย, งานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ และงานวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ตัวเลือก ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

3.1) ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงบวก ได้แก่ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 และ 4.6 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

3.2) ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงลบ ได้แก่ 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10 และ 3.11 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย สิ่งที่ต้องการได้รับสนับสนุนจากกลุ่มพัฒนานวัตกรรมและวิจัย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี และข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบการสนับสนุนงานวิชาการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ เก็บรวบรวมแบบสอบถามแบบกระดาษ และแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form

3.6 ขั้นตอนการศึกษา

3.6.1 จัดทำโครงร่างวิจัย และแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัย

3.6.2 จัดทำแบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ปี 2565 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

3.6.3 ทำหนังสือขอความร่วมมือบุคลากร จากทุกกลุ่ม/ศูนย์ในสังกัดสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานวิจัย

3.6.4 สํารวจข้อมูล ตามแบบสอบถาม โดยสามารถตอบได้ทั้งแบบกระดาษหรือผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ QR code

3.6.5 เก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกกลุ่ม/ศูนย์

3.6.6 วิเคราะห์ข้อมูล

3.6.7 สรุปผลการวิจัย

3.6.8 จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.7.1 วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.7.2 วิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi-Square หรือ Fisher Freeman Halton

3.7.3 การแปลผลข้อมูล

พิจารณาช่วงคะแนนแต่ละระดับจากค่าอันตรภาคชั้น ซึ่งสูตรคำนวณหาอันตรภาคชั้นมาจากการหาพิสัยด้วยจำนวนชั้น ดังรายละเอียดตารางที่ 3.1 ใช้ในการแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน และตารางที่ 3.2 ใช้ในการแปลผลเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi-Square หรือ Fisher Freeman Halton

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์การแปลผลข้อมูลโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ตารางที่ 3.2 เกณฑ์การแปลผลข้อมูลโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย สำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Chi-Square หรือ Fisher Freeman Halton

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
3.67 – 5.00	มาก
2.34 – 3.66	ปานกลาง
1.00 – 2.33	น้อย

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี สามารถแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไป
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย
- 4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย
- 4.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ
- 4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

4.1 ข้อมูลทั่วไป

บุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ที่ทำการศึกษา จำนวน 118 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61 มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.6 และอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.4 และดำรงตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ นักเทคนิคการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 7.6 และพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ทำงานภายในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมาคือ ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9 และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	39.0
หญิง	72	61.0
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0
26 – 30 ปี	8	6.8
31 – 35 ปี	27	22.9
36 – 40 ปี	29	24.6
41 – 45 ปี	17	14.4
46 – 50 ปี	7	5.9
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	30	25.4
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	6.8
ปริญญาตรี	76	64.4
ปริญญาโท	30	25.4

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาเอก	4	3.4
ตำแหน่ง		
แพทย์	1	0.8
พยาบาล	7	5.9
เภสัชกร	1	0.8
นักวิชาการสาธารณสุข	55	46.6
เจ้าพนักงานสาธารณสุข	3	2.5
นักเทคนิคการแพทย์	9	7.6
นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	1	0.8
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	4	3.4
นิติกร	3	2.5
นักจัดการงานทั่วไป	6	5.1
นักวิชาการเงินและบัญชี	2	1.7
เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	1	0.8
นักทรัพยากรบุคคล	2	1.7
นักวิชาการคอมพิวเตอร์	2	1.7
เจ้าพนักงานคอมพิวเตอร์	1	0.8
พนักงานธุรการ	5	4.2
อื่นๆ	15	13.1
อายุการทำงานใน สคร.10 อุบลฯ		
น้อยกว่า 1 ปี	3	2.5
1 – 5 ปี	38	32.2
6 – 10 ปี	18	15.3
11 – 15 ปี	27	22.9
16 – 20 ปี	12	10.2
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	20	16.9

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผลงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือมีผลงานวิจัย 1-3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.9 และ 4-6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่ทำในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) พบว่า ไม่มีผลงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ มี 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.4 และ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.7 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
งานวิจัยที่ทำมาทั้งหมด		
ไม่มี	62	52.5
1 – 3 เรื่อง	40	33.9
4 – 6 เรื่อง	9	7.7
7 – 9 เรื่อง	0	0
10 เรื่องขึ้นไป	7	5.9
งานวิจัยที่ทำในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563)		
ไม่มี	73	61.9
1 เรื่อง	17	14.4
2 เรื่อง	15	12.7
3 เรื่อง	8	6.8
4 เรื่อง	2	1.7
5 เรื่องขึ้นไป	3	2.5

ลักษณะของการทำวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัย 1 เรื่อง และทำในลักษณะของการเป็นผู้วิจัยร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมาคือ ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 47.6 และทำคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 44.4 ตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัย 1 เรื่อง และทำในลักษณะของการเป็นผู้วิจัยร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 55.6 และทำคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 50.0 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ลักษณะของการทำวิจัย

ลักษณะการทำวิจัย	จำนวนเรื่อง (ร้อยละ)				
	1 เรื่อง	2 เรื่อง	3 เรื่อง	4 เรื่อง	5 เรื่องขึ้นไป
งานวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา					
ทำคนเดียว	44.4	44.4	11.2	-	-
ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ)	47.6	42.9	9.5	-	-
เป็นผู้วิจัยร่วม	47.7	34.1	6.8	9.1	2.3
งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ					
ทำคนเดียว	50.0	50.0	-	-	-
ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ)	55.6	33.3	-	11.1	-
เป็นผู้วิจัยร่วม	66.7	33.3	-	-	-

เหตุผลที่ทำวิจัยมากที่สุด คือ สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาคือ ต้องการทำผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 21.2 และความสนใจ ใคร่รู้ คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลที่ไม่ทำวิจัยมากที่สุด คือ มีภาระงานประจำมาก คิดเป็นร้อยละ

50.0 รองลงมาคือ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย คิดเป็นร้อยละ 47.5 และกระบวนการทำวิจัยมีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 23.7 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 เหตุผลที่ทำวิจัย และไม่ทำวิจัย

เหตุผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เหตุผลที่ทำวิจัย		
ไม่เคยทำวิจัย	55	46.6
ตระหนักว่าเป็นหน้าที่	11	9.3
ต้องการทำผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง	25	21.2
ต้องการความยอมรับและชื่อเสียงทางวิชาการ	5	4.2
ความสนใจ ใคร่รู้	20	16.9
สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ	35	29.7
อื่นๆ	2	1.7
เหตุผลที่ไม่ทำวิจัย		
ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย	56	47.5
มีภาระงานประจำมาก	59	50.0
กระบวนการทำวิจัยมีความยุ่งยาก	28	23.7
ไม่มีแหล่งงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย	23	19.5
เบื่อ เพราะขั้นตอนการทำวิจัย ต้องขอจริยธรรมการวิจัย	18	15.3
อื่นๆ	6	5.1

หมายเหตุ : สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลงานวิจัยที่ดำเนินการในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาคือ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.8 และ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.3 รองลงมาคือ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.6 และ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลงานวิจัยที่ดำเนินการในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) กับงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย

ผลงานวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
งานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่		
ไม่มี	86	72.9
1 เรื่อง	18	15.3
2 เรื่อง	8	6.8
3 เรื่อง	4	3.4
4 เรื่อง	2	1.7
5 เรื่องขึ้นไป	0	0

ผลงานวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา	จำนวน	ร้อยละ
งานวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย		
ไม่มี	95	80.5
1 เรื่อง	11	9.3
2 เรื่อง	9	7.6
3 เรื่อง	3	2.5
4 เรื่อง	0	0
5 เรื่องขึ้นไป	0	0

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย

บุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในภาพรวม ด้านความรู้ความสามารถเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.71, SD = 0.973) ด้านแรงจูงใจเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.66, SD = 0.868) ด้านทัศนคติเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.26, SD = 0.483) และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.36, SD = 0.987) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.6 โดยแต่ละด้านมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ การสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการ (Mean = 3.75, SD = 1.021) รองลงมา คือ การกำหนดโจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย (Mean = 3.74, SD = 0.982) และการเลือกใช้สถิติในการวิจัย (Mean = 3.73, SD = 1.051) ตามลำดับ

ด้านแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ ผลงานวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ (Mean = 3.86, SD = 0.963) รองลงมาคือ ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (Mean = 3.86, SD = 0.989) และงานวิจัยเป็นสิ่งท้าทายความสามารถ (Mean = 3.77, SD = 0.973) ตามลำดับ

ด้านทัศนคติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ การทำวิจัยทำให้มีประสบการณ์และความรู้เพิ่มขึ้น (Mean = 3.88, SD = 0.935) รองลงมาคือ การทำวิจัยสามารถฝึกหัดกันได้ (Mean = 3.83, SD = 0.955) และการทำวิจัยทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ (Mean = 3.76, SD = 1.002) ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ กำหนดนโยบายในการสนับสนุนงานวิจัยที่ชัดเจน (Mean = 3.45, SD = 1.026) รองลงมาคือ มีบริการให้ความช่วยเหลือ ปรึกษาด้านการทำวิจัย (Mean = 3.42, SD = 1.105) และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำวิจัย (Mean = 3.39, SD = 1.030) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็น	Mean	SD	ระดับ
1. ด้านความรู้ความสามารถ			
1.1 การกำหนดโจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย	3.74	0.982	มาก
1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์	3.70	1.007	มาก
1.3 การสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3.72	0.977	มาก

ประเด็น	Mean	SD	ระดับ
1.4 การสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการ	3.75	1.021	มาก
1.5 การเลือกใช้สถิติในการวิจัย	3.73	1.051	มาก
1.6 การใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS STATA เป็นต้น	3.60	1.095	มาก
1.7 การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย	3.69	1.035	มาก
1.8 การเขียนรายงานการวิจัย	3.71	1.014	มาก
เฉลี่ยรวม	3.71	0.973	มาก
2. ด้านแรงจูงใจ			
2.1 งานวิจัยเป็นสิ่งท้าทายความรู้ความสามารถ	3.77	0.973	มาก
2.2 ทำเพื่อสนองความใฝ่รู้ของตนเอง	3.64	0.967	มาก
2.3 ทำเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน	3.34	1.040	ปานกลาง
2.4 ทำเพราะต้องการได้รับการยอมรับจากสังคมวิชาการ	3.25	1.021	ปานกลาง
2.5 การทำวิจัยช่วยฝึกกระบวนการคิดอย่างมีระบบ	3.71	0.979	มาก
2.6 การทำวิจัยทำให้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น	3.69	1.066	มาก
2.7 การทำวิจัยเป็นการสร้างความเชี่ยวชาญในงาน	3.71	0.997	มาก
2.8 ผลงานวิจัยทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง	3.77	0.999	มาก
2.9 ผลงานวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ	3.86	0.963	มาก
2.10 ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม	3.86	0.989	มาก
เฉลี่ยรวม	3.66	0.868	มาก
3. ด้านทัศนคติ			
3.1 งานวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญของหน่วยงาน	3.66	0.963	มาก
3.2 สามารถนำผลงานวิจัยมาพัฒนางานที่ทำให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.75	0.960	มาก
3.3 การทำวิจัยสามารถฝึกหัดกันได้	3.83	0.955	มาก
3.4 การทำวิจัยทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ	3.76	1.002	มาก
3.5 การทำวิจัยทำให้มีประสบการณ์และความรู้เพิ่มขึ้น	3.88	0.935	มาก
3.6 การทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก	2.49	0.967	น้อย
3.7 การทำวิจัยเป็นเรื่องที่เสียเวลา	2.85	1.001	น้อย
3.8 การทำวิจัยทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ไม่คุ้มกับ ประโยชน์ที่ได้รับ	3.06	1.024	ปานกลาง
3.9 การทำวิจัยทำให้ประสิทธิภาพการทำงานประจำลดลง	3.06	0.998	ปานกลาง
3.10 การทำวิจัยเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่โดยไม่จำเป็น	3.02	1.086	ปานกลาง
3.11 มีผลงานวิจัยมากมายที่ไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์	2.50	1.092	น้อย
เฉลี่ยรวม	3.26	0.483	ปานกลาง
4. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน			
4.1 กำหนดนโยบายในการสนับสนุนงานวิจัยที่ชัดเจน	3.45	1.026	มาก
4.2 จัดสรรทุนสนับสนุนการทำวิจัยอย่างเพียงพอ	3.36	1.043	ปานกลาง

ประเด็น	Mean	SD	ระดับ
4.3 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำวิจัย	3.39	1.030	ปานกลาง
4.4 มีบริการให้ความช่วยเหลือ ปรึกษาด้านการทำวิจัย	3.42	1.105	มาก
4.5 มีคลังข้อมูลสำหรับค้นคว้างานวิจัย	3.36	1.122	ปานกลาง
4.6 นำผลงานวิจัยมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ	3.19	1.119	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.36	0.987	ปานกลาง

4.4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.4.1 สิ่งที่ต้องการได้รับสนับสนุนจากกลุ่มพัฒนานวัตกรรมและวิจัย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี

- (1) จัดตั้งคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย และคณะทำงาน DDC clearance ของหน่วยงานให้ชัดเจน โดยคัดเลือกจากผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์
- (2) สื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรม/ประชุม/อบรม ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมทั้งการนำเสนอผลงานในเวทีวิชาการต่างๆ ให้ทั่วถึงและรวดเร็ว
- (3) จัดเวทีนำเสนอผลงานวิชาการ หรือเวทีสัมมนา Research weekly / Monthly Talk ที่นำผลการศึกษา/ผลงานวิจัยที่น่าสนใจ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายใน สคร.10 อุบลฯ
- (4) งบประมาณสนับสนุนในการทำวิจัย รวมทั้งการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารในการส่งขอจริยธรรมการวิจัย
- (5) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัย ทั้งด้านองค์ความรู้ แนวทาง ขั้นตอนการทำวิจัย และการเขียนรายงานวิจัย
- (6) จัดตั้งคลินิกวิจัยที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อบริการให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ให้แก่บุคลากรที่สนใจและบุคลากรที่อยู่ในเกณฑ์เลื่อนระดับ รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษา งานวิจัย และ on the job training
- (7) มีนโยบายสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสร้างผลงานวิชาการ
- (8) จัดทำแผนงานพัฒนาวิจัยภายใน สคร.10 อุบลฯ
- (9) สนับสนุนหรือจัดหาการเข้าถึงโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูล และโปรแกรมตรวจสอบการคัดลอกผลงาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- (10) สนับสนุนและให้คำปรึกษาการทำวิจัยตามบทบาทภารกิจ เช่น สายสนับสนุน สายวิชาการ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายแต่ละงาน เพื่อให้เกิดการต่อยอดในการทำงานวิจัยที่พัฒนาจากงานประจำ (R2R)
- (11) การเป็นที่เลี้ยง ติดตาม ประสานงานกับกองนวัตกรรมและวิจัย อำนวยความสะดวกให้กับนักวิจัยในเรื่องการส่งผลงาน งบประมาณ การรายงานผลงาน และการประสานภารกิจต่างๆ กับคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย กรมควบคุมโรค ให้กับนักวิจัยแต่ละโครงการ
- (12) พัฒนาโจทย์วิจัยที่เป็นของหน่วยงาน และขับเคลื่อนให้คณะกรรมการวิจัยของหน่วยงานเป็นคณะวิจัย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน learning by doing และเป็น การสร้างการมีส่วนร่วมภายในหน่วยงาน

4.4.2 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบการสนับสนุนงานวิชาการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี

- (1) จัดตั้งคณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย โดยคัดเลือกจากผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์
- (2) จัดตั้งคลินิกวิจัยที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย
- (3) จัดอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพัฒนาศักยภาพแล้ว ควรกำหนดเป้าหมายและมีผลงานเชิงประจักษ์
- (4) งบประมาณสนับสนุนในการผลิตผลงานวิชาการ
- (5) จัดทำแผนงานพัฒนางานวิจัยที่ต่อเนื่องและชัดเจน และวางยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนงานวิจัย ควบคู่กับเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- (6) มี time line ในการจัดทำโครงร่าง การเสนอของบประมาณ เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องชัดเจน
- (7) พัฒนาระบบวารสาร สคร. 10 อุบลฯ ให้เป็นมาตรฐานเข้าสู่ TCI
- (8) ควรเริ่มจากการจัดการความรู้ (KM) เพื่อนำไปสู่ R2R ก่อนที่จะผลักดันไปสู่งานวิจัย
- (9) มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งการประชุม อบรมทางวิชาการ อย่างทั่วถึงและรวดเร็ว
- (10) เพิ่มช่องทางการสื่อสารใน website ของ สคร.10 อุบลฯ ให้มีห้องถามตอบและเป็นที่ปรึกษางานวิจัยของบุคลากร
- (11) เปิดโอกาส สร้างการมีส่วนร่วมโดยระดมผู้มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางาน ไม่ควรยึดตาม function
- (12) มีลิงค์คลังข้อมูลและฐานข้อมูลด้านสาธารณสุขที่สามารถค้นหาได้ง่ายจาก website ของ สคร.10 อุบลฯ
- (13) การเข้าถึงฐานข้อมูลวิชาการของหน่วยงาน
- (14) สร้างแรงจูงใจให้มีการทำวิจัยมากขึ้น หรือมีรางวัลจูงใจหรือการพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับคนที่มีผลงานวิจัย
- (15) ไม่ควรเอามาบังคับ พิจารณาความดีความชอบ จะทำให้งานวิจัยเป็นสิ่งที่จำใจทำ
- (16) พัฒนาโจทย์วิจัยที่เป็นของหน่วยงาน และขับเคลื่อนให้คณะกรรมการวิจัยของหน่วยงาน เป็นคณะวิจัย ซึ่งจะเป็นการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน learning by doing และเป็น การสร้างการมีส่วนร่วมภายในหน่วยงาน โดยมีการพัฒนาขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง

4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ Chi-Square หรือ Fisher Freeman Halton พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.05$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน กับการทำวิจัยของบุคลากรฯ

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย	การทำวิจัยของบุคลากร สคร.10 อุบลฯ				P-value
	มีงานวิจัย		ไม่มีงานวิจัย		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ด้านความรู้ความสามารถ					0.121
น้อย	2	3.6	7	11.3	(Freeman Halton)
ปานกลาง	16	28.6	23	20.5	
มาก	38	67.9	32	51.6	
2. ด้านแรงจูงใจ					0.026*
น้อย	0	0.0	7	11.3	(Freeman Halton)
ปานกลาง	22	39.3	24	38.7	
มาก	34	60.7	31	50.0	
3. ด้านทัศนคติ					0.001*
น้อย	0	0.0	1	1.6	(Freeman Halton)
ปานกลาง	38	67.9	57	91.9	
มาก	18	32.1	4	6.5	
4. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน					0.114
น้อย	4	7.1	12	19.4	
ปานกลาง	31	55.4	26	41.9	
มาก	21	37.5	24	38.7	

* มีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < 0.05)

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การทำวิจัย และปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาโยบาย วางแผนการดำเนินงาน และผลักดันให้บุคลากรผลิตผลงานวิชาการเพิ่มมากขึ้น สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป

บุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ที่ทำการศึกษ จำนวน 118 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61 มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.6 และอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9 ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.4 และดำรงตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ นักเทคนิคการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 7.6 และพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 5.9 ตามลำดับ ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ทำงานภายในสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.2 รองลงมาคือ ระหว่าง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9 และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีผลงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 52.5 รองลงมาคือมีผลงานวิจัย 1-3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.9 และ 4-6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่ทำในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) พบว่า ไม่มีผลงานวิจัย คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ มี 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.4 และ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.7 ตามลำดับ

ลักษณะของการทำวิจัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัย 1 เรื่อง และทำในลักษณะของการเป็นผู้วิจัยร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมาคือ ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 47.6 และทำคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 44.4 ตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนใหญ่มีผลงานวิจัย 1 เรื่อง และทำในลักษณะของการเป็นผู้วิจัยร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือ ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ) คิดเป็นร้อยละ 55.6 และทำคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 50.0 ตามลำดับ

เหตุผลที่ทำวิจัยมากที่สุด คือ สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมาคือ ต้องการทำผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 21.2 และความสนใจ ใคร่รู้ คิดเป็นร้อยละ 16.9 ตามลำดับ สำหรับเหตุผลที่ไม่ทำวิจัยมากที่สุด คือ มีภาระงานประจำมาก คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย คิดเป็นร้อยละ 47.5 และกระบวนการทำวิจัยมีความยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 23.7 ตามลำดับ

ผลงานวิจัยที่ดำเนินการในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559-2563) ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาคือ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.8 และ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.4 ตามลำดับ สำหรับงานวิจัยที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.3 รองลงมาคือ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.6 และ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ

5.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในภาพรวม ด้านความรู้ความสามารถเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.71, SD = 0.973) ด้านแรงจูงใจเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.66, SD = 0.868) ด้านทัศนคติเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.26, SD = 0.483) และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.36, SD = 0.987) ตามลำดับ โดยแต่ละด้านมีประเด็นต่างๆ ดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ การสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการ (Mean = 3.75, SD = 1.021) รองลงมาคือ การกำหนดโจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย (Mean = 3.74, SD = 0.982) และการเลือกใช้สถิติในการวิจัย (Mean = 3.73, SD = 1.051) ตามลำดับ

ด้านแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ ผลงานวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ (Mean = 3.86, SD = 0.963) รองลงมาคือ ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (Mean = 3.86, SD = 0.989) และงานวิจัยเป็นสิ่งท้าทายความรู้ความสามารถ (Mean = 3.77, SD = 0.973) ตามลำดับ

ด้านทัศนคติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ การทำวิจัยทำให้มีประสบการณ์และความรู้เพิ่มขึ้น (Mean = 3.88, SD = 0.935) รองลงมาคือ การทำวิจัยสามารถฝึกหัดกันได้ (Mean = 3.83, SD = 0.955) และการทำวิจัยทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ (Mean = 3.76, SD = 1.002) ตามลำดับ

ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า สิ่งที่มีผลต่อการทำวิจัย คือ กำหนดนโยบายในการสนับสนุนงานวิจัยที่ชัดเจน (Mean = 3.45, SD = 1.026) รองลงมาคือ มีบริการให้ความช่วยเหลือ ปรึกษาด้านการทำวิจัย (Mean = 3.42, SD = 1.105) และสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำวิจัย (Mean = 3.39, SD = 1.030) ตามลำดับ

5.1.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน กับการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของบุคลากรฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-value < 0.05)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ และด้านแรงจูงใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา พิงสระน้อย ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยเอื้อต่อการผลิตผล

งานวิจัยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการทำงานมีความสำคัญกับบุคลากรในหน่วยงานมากกว่าปัจจัยอื่นๆ แต่การศึกษาของปรารธนา เอนกปัญญากุล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำวิจัยของบุคลากรคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ และด้านแรงจูงใจมีภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ด้านทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอาจเนื่องมาจากบริบทและภาระหน้าที่ของบุคลากรภายในหน่วยงานแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน กับการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของบุคลากรฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับวนิดา พิงสระน้อย ที่พบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับจำนวนผลงานวิจัยที่ทำทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเยาวเรศ ก้านมะลิ ที่พบว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจำนวนผลงานวิจัยที่ผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี
- 2) ควรศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับการทำวิจัยและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. ภารกิจกรมควบคุมโรค [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 25 ธ.ค. 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/history.php>
2. กองนวัตกรรมและวิจัย กรมควบคุมโรค. แผนงานส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมและวิจัย กรมควบคุมโรค ปี 2561-2565. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 25 ธ.ค. 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2//Research%20plan%20DDC%205%20%20years_V.6_630626nonhighlight.pdf
3. นริรัตน์ สุเมฆา, ปิยธิดา อภิรักษ์สัตยา. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการทำวิจัยจากงานประจำของบุคลากร สายสนับสนุน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารสารคาม 2560; 8(2):48-62.
4. เนตรนภัส จันทร์พ่วง, ดุสิต อธิณูวัฒน์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. Thai Journal of Science and Technology 2559; 2(1):1-19.
5. นัทธมน อีระกุล. ระเบียบวิธีการวิจัย ความรู้เบื้องต้น และขั้นตอนการทำวิจัย. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 10 มี.ค. 2564]. เข้าถึงได้จาก: http://fuangfah.econ.cm.u.ac.th/files/research%20method_751408%20part%201_Nuttamon.pdf
6. บุญไทย จันทระเสนา, มานพ คณะโต. ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของนักวิชาการสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2557; 2(3):321-335.
7. พรารธนา เอนกปัญญากุล, ศศิณีภา ศรีกัลยานิวัต. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำวิจัยของบุคลากร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารนเรศวรพะเยา 2557; 7(3):275-285.
8. เยาวเรศ ก้านมะลิ, นิตยา ดาวเชิณ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล โรงพยาบาลกาฬสินธุ์. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม 2563; 17(1):149-160.
9. วนิดา พิงสรระน้อย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 2556.
10. สภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2575. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โคคูน แอนด์ โค จำกัด; 2560.
11. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และโครงสร้างหน่วยงาน. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 10 มี.ค. 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://odpc10.ddc.moph.go.th/>
12. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี. ข้อมูลบุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูล ณ วันที่ 18 ตุลาคม 2564. เอกสารอัดสำเนา.
13. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (ด้านสาธารณสุข). [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 25 ธ.ค. 2563]. เข้าถึงได้จาก: <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20171117-MinistryofPublicHealth.pdf>

14. Krejcie RV., Morgan DW. Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement 1970; 30:607-610.
15. Researcher Thailand. ขั้นตอนในการทำวิจัย. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 10 มี.ค. 2564]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.researcherthailand.co.th/ขั้นตอนในการทำวิจัย/>

ภาคผนวก

แบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างหรือใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบตามความคิดเห็นและสภาพเป็นจริงของท่านอย่างอิสระ เพื่อประโยชน์ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ ต่ำกว่า 25 ปี 26 – 30 ปี
 31 – 35 ปี 36 – 40 ปี
 41 – 45 ปี 46 – 50 ปี
 มากกว่า 50 ปีขึ้นไป
- 1.3 วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
- 1.4 ตำแหน่ง
☐ แพทย์	☐ พยาบาล
☐ เภสัชกร	☐ นักวิชาการสาธารณสุข
☐ เจ้าพนักงานสาธารณสุข	☐ นักเทคนิคการแพทย์
☐ นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	☐ นักสังคมสงเคราะห์
☐ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	☐ นิติกร
☐ นักจัดการงานทั่วไป	☐ นักวิชาการเงินและบัญชี
☐ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี	☐ นักทรัพยากรบุคคล
☐ นักวิชาการคอมพิวเตอร์	☐ เจ้าพนักงานคอมพิวเตอร์
☐ พนักงานธุรการ	☐ อื่นๆ ระบุ.....
- 1.5 อายุการทำงานใน สคร.10 อุบลราชธานี
☐ น้อยกว่า 1 ปี	☐ 1 – 5 ปี
☐ 6 – 10 ปี	☐ 11 – 15 ปี
☐ 16 – 20 ปี	☐ มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานวิจัย

2.1 งานวิจัยที่ท่านทำมาทั้งหมด (ไม่นับงานวิจัยที่ทำระหว่างการศึกษาเพื่อรับปริญญา)

ไม่มี มี จำนวน.....เรื่อง

2.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 – 2563)

ไม่มี มี จำนวน.....เรื่อง

2.3 ลักษณะการทำวิจัยของท่านในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา

ทำคนเดียว จำนวน.....เรื่อง

ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ) จำนวน.....เรื่อง

เป็นผู้วิจัยร่วม จำนวน.....เรื่อง

2.4 ปัจจุบันท่านมีงานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

ไม่มี มี จำนวน.....เรื่อง

ทำคนเดียว จำนวน.....เรื่อง

ทำเป็นคณะ (เป็นหัวหน้าโครงการ) จำนวน.....
เรื่อง

เป็นผู้วิจัยร่วม จำนวน.....เรื่อง

2.5 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเหตุผลสำคัญที่ท่าน**ทำวิจัย** มากที่สุดคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตระหนักว่าเป็นหน้าที่

ต้องการทำผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง

ต้องการความยอมรับและชื่อเสียงทางวิชาการ

ความสนใจ ใคร่รู้

สามารถนำผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ

อื่นๆ ระบุ.....

2.6 ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเหตุผลสำคัญที่ท่าน**ไม่ทำวิจัย** มากที่สุดคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย

มีภาระงานประจำมาก

กระบวนการทำวิจัยมีความยุ่งยาก

ไม่มีแหล่งงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย

เบื่อ เพราะขั้นตอนการทำวิจัย ต้องขอจริยธรรมการวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

2.7 ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 – 2563) งานวิจัยท่านได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

ไม่มี มี จำนวน.....เรื่อง

2.8 ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2559 – 2563) งานวิจัยท่านได้รับการรับรองจากคณะกรรมการ
จริยธรรมวิจัย

ไม่มี มี จำนวน.....เรื่อง

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านความรู้ความสามารถ					
1.1 การกำหนดโจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย					
1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์					
1.3 การสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง					
1.4 การสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ต้องการ					
1.5 การเลือกใช้สถิติในการวิจัย					
1.6 การใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น SPSS STATA เป็นต้น					
1.7 การวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย					
1.8 การเขียนรายงานการวิจัย					
2. ด้านแรงจูงใจ					
2.1 งานวิจัยเป็นสิ่งท้าทายความรู้ความสามารถ					
2.2 ทำเพื่อสนองความใฝ่รู้ของตนเอง					
2.3 ทำเพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน					
2.4 ทำเพราะต้องการได้รับการยอมรับจากสังคมวิชาการ					
2.5 การทำวิจัยช่วยฝึกกระบวนการคิดอย่างมีระบบ					
2.6 การทำวิจัยทำให้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น					
2.7 การทำวิจัยเป็นการสร้างความเชี่ยวชาญในงาน					
2.8 ผลงานวิจัยทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง					
2.9 ผลงานวิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานประจำ					
2.10 ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม					
3. ด้านทัศนคติ					
3.1 งานวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญของหน่วยงาน					
3.2 สามารถนำผลงานวิจัยมาพัฒนางานที่ทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น					
3.3 การทำวิจัยสามารถฝึกหัดกันได้					
3.4 การทำวิจัยทำให้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ					
3.5 การทำวิจัยทำให้มีประสบการณ์และความรู้เพิ่มขึ้น					
3.6 การทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก					
3.7 การทำวิจัยเป็นเรื่องที่เสียเวลา					
3.8 การทำวิจัยทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ					

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.9 การทำวิจัยทำให้ประสิทธิภาพการทำงานประจำลดลง					
3.10 การทำวิจัยเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่โดยไม่จำเป็น					
3.11 มีผลงานวิจัยมากมายที่ไม่ได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์					
4. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน					
4.1 กำหนดนโยบายในการสนับสนุนงานวิจัยที่ชัดเจน					
4.2 จัดสรรทุนสนับสนุนการทำวิจัยอย่างเพียงพอ					
4.3 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับทำวิจัย					
4.4 มีบริการให้ความช่วยเหลือ ปรึกษาด้านการทำวิจัย					
4.5 มีคลังข้อมูลสำหรับค้นคว้างานวิจัย					
4.6 นำผลงานวิจัยมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4.1 สิ่งที่ต้องการได้รับสนับสนุนจากกลุ่มพัฒนานวัตกรรมและวิจัย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี

.....

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบการสนับสนุนงานวิชาการของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 อุบลราชธานี

.....

.....

.....

**** ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ****

กรุณาส่งแบบสอบถามกลับมาที่

ชื่อ นางมุกดา งามวงศ์

ที่อยู่ กลุ่มพัฒนานวัตกรรมและวิจัย สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 10 จังหวัดอุบลราชธานี

โทรศัพท์ 089-5743809

E-mail: mukdavp20@gmail.com